Galenus incredibili ſtudio omnem ferè ſimplicium medicamentorum, de quibus veteres aliquid ſcripſerant, materiam videre,& cognoſcere voluit; eamque ob cauſam de ſimplicibus medicamentis conditos à ſe libros annis preſſit undecim,donec incomperta quædam ſibi adhuc exploraret. Et ut, tum nova quædam videret, & exquiſitiſſima in unoquoque genere ſibi compararet, navigavit in Cyprum, Lemnum,Cretam,& Paleſtinam Syriæ: ad quæ verò loca proficiſci ipſe non potuit, inde ſibi adferri curavit. Itaque in opere de componendis medicamentis ſecundùm genera: Adhortor (inquit) amicos omnes, ſi artis opera pulchrè obire voluerint, ut me imitentur: qui ex omni natione quotannis præſtantiſſima medicamenta, ut mihi adferantur, curo: eò quòd perditi illi omnigenarum rerum coemptores illa in dies adulteriis contaminant. Dierum quoque criticorum diligentem explorationem fecit, priùs quàm artem traderet: non eum ita movit Hippocratis auctoritas, ut fidem illi abſque confirmatione ſenſus de rebus omnibus ſimpliciter haberet. *Geſner. in ejus vita.*

Rabanus Franco Abbas Fuldenſis Poeta ſcripſit inter multa alia ad Ludovicum Pium Imp. de cœleſti immortalis Imperatoris nota carmen inſigne: æmulatus Porphyrionem, qui ad Conſtantinum Maximum idem factitavit, cujus Hieronymus non ſine laude mentionem facit. Literæ carminum ſingulæ ita compoſitæ fuerunt, ſeparatim ut calces, media, capita verſuum, ſurſum, deorſum, in orbem quoque lecta, quoquoverſum, metra referrent. *lib.4. Annalium Bojorum.* Hoc carminis genus laborioſiſſimum. *Euſtathius Iliad. δ.* niſi fallor ἱστὸν vocat: quaſi telam dicas, cùm ut illic fila, ita hìc literæ quoque verſum lectæ verbum faciant.

Negligens.

Metrocles Hipparchiæ frater, quæ Crateri nupſit, & Crateris diſcipulus, libros ſuos, quos ſub Theophraſto compoſuerat, combuſſit,inquiens: τάδ' ἐς ὀνείρων φαντάσματα. nunquam cõbuſtus, niſi diligentiam in iis ſummam deſideraſſet. *Laert. lib.6.*

Plato juvenis adhuc tragœdias ſcribere aggreſſus, jam certamen Dionyſiacum initurus erat: verùm audito Socrate, ejuſque philoſophia captus, poemata ſua exuſſit, inquiens:

ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.
Huc ades, Vulcane, tua enim opera Plato indiget.

aertius lib.3.

Auguſtus Imperator exorſus eſt tragœdiam Ajacem, multo majore impetu quàm ſucceſſu: quæ accidit, ut deleto carmine, rogatus ab amicis. Quid Ajax ageret? reſpondiſſe dicitur, Ajacem ſuum ſpongiæ incubuiſſe. Ad ejus viri exitum alludens, qui ad Trojam ferro incubuit. *Sueton. & Sabell. lib.1. Enn.7.*

Innumera volumina Chryſippus Stoicus ſcripſit, *teſte Laertio*. Vehementer tamen illi & judicium,& memoria defuit: temerè enim quicquid incidit; accumulavit, totaque volumina plerumque teſtimoniis complevit: ut ſi quis aliena detraxiſſet, vacuos Chryſippi libros reliquiſſet: & memoria tam fluxa fuit, ut eadẽ de re oblitus, quid anteà ſcripſiſſet,ſæpiùs idẽ ſcriberet.

De negligentia quorundam in ſcribendo, dum modò multa ſcribeent, ſcribit *Horat. lib.1. Serm. ſat.10.*

—— ſi quis pedibus quid claudere ſenis,
Hoc tantùm contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem cœnatus: Hetruſci
Quale fuit Cassi, *rapido ferventius amni*
Ingenium: caſſis quem fama eſt eſſe, libriſque
Ambuſtum propriis ——

Ejuſdem fuit ordinis Lucilius, qui *teſte eodem lib. Sermonum, ſatyra* 4.

—— in hora ſæpè ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat, ſtans pede in uno.
Cùm flueret lutulentus, erat, quod tollere velles,
Garrulus, atque piger ſcribendi ferre laborem.
Si foret hoc noſtrum fato dilatus in ævum,
Detereret ſibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in verſu faciendo
Sæpè caput ſcaberet, vivos & roderet ungues.

Virgilium Georgicorum tertio nullum verbum de ſuibus manſuetis feciſſe (quorum tamen curam,ſtudiumque magnum fructum afferre ruſticis, Varro de Re pecuaria docet) vehementer miratur. *Victorius lib.17.c.11 Var. lect.*

Origenes Adamantius, & Συντακτικὸς propter multitudinem ſcriptorum dictus,cùm id potiùs ſpectaret, ut multum,quàm ut penſiculatè ſcriberet, plurimis erroribus occaſionem inconſiderata ſcriptione videtur dediſſe, & Chiliaſtrum ſimul, atque Arrianorum furoribus argumenta ſuppeditaſſe. Idque jure ei obveniſſe Suidas ait, qui Salomonis præcepto, in Multiloquio vanitatem eſſe prædicantis, parare recuſarit.

Arnoldus Villanovanus Medicus, & Philoſophus clariſſimus, quæcunque ſemel ſcripſerat, ea relegere, & ſub incudem revocare minimè ſuſtinebat, ſeu quia illa contemnere, ſeu quia novis commentationibus tantùm incumbendum putaret. *Symphorianus Campegius in ejus vita.*

Magnus Sforcia, ſua manu nunquam epiſtolas, niſi tumultuariis, ridendiſque literis perſcripſit: adeò ut ipſo dictante ab Amanuenſibus exaratas, quodam ſymbolo potiùs, quàm deſcripto nomine ſubnotaret, & mitteret. *Jovius in ejus vita.*

Facilis.

Æſchylus, ut refert *Plutarch. in Sympoſiacis*, tragœdias ſuas potando ſcripſit.

P. Ovidius Naſo Sulmonenſis forenſi ſtudio patris voluntate, quamvis invitus ſeſe primis annis addixit. Ac mox pro odioſa legum repetitione, jucundiſſima, & elegantiſſima carmina dictavit, Sic ipſe in 4. *Triſtium*:

Sponte ſua carmen numeros veniebat ad aptos:
Et quod tentabam dicere, verſus erat.

Qua occaſione, ſive,
Temporis.

Antipater cùm nec vellet, nec poſſet congredi cominùs cum Carneade,qui magna vehementia invehebatur in Stoicos, ſemet ad ſcribendum vertit, multoſque libros edidit maledicos,& ineptos, in quibus paſſim contradicebat Carneadi. Hinc vulgò cognomen adeptus eſt, καλαμοβόαν, quòd non lingua, ſed calamo vociferaretur. *Plut. περὶ τῆς ἀδολεσχίας.*

Loci.

Plautus in piſtrino comœdias ſcripſit ☞ *Vide Tit. Paupertate non impediri à ſtudio.*

* S. Thomas Aquinas miſſus à Gregorio X. ad Concilium Lugdunenſe, in monaſterio Foſſæ novæ in morbum incidit, & ægrotus, lectoque decumbens Canticum Canticorum explanavit. *Breviar. Rom.*

NON OBITA SCRIPTIO.
QUI NIHIL SCRIPSERE.

Cauſæ intermiſſæ, vel neglectæ ſcriptionis ad diverſos habitus reduci poteſt. Nam qui nihil ſcribunt, vel indocti ſunt, vel docti. Indocti rurſus ignorantia laborant, aut κατ' ἀπόφασιν, aut κατὰ διάθεσιν κατ' ἀπόφασιν indocti, nihil ſcribunt, quia rectè ſcribere nequeunt, κατὰ διάθεσιν, verò indocti ſophiſtæ, ut in aliorum ſcriptis reprehendendis audaces ſunt, ſic aſtutè à ſcribendo ſuperſedent, ne ignorantiam ſuam prodant. Docti porrò, quique rectè ſcribere poſſunt, nihil ſcribunt, conſilio vel laudabili, vel vituperabili. Laudabili quidem, ne diſciplinas & ſcientias indignis proſtituant. Vituperabili verò, aut propter ignaviam, & laboris fugam: aut propter ambitionem, ut ſilentio auctoritatem ſuam foveant, & ampliorem reddant: aut propter invidiam, quia rerum cognitionem reliquis invident: aut propter nimiam diligentiam, cùm ſibi ipſis nunquam ſatisfaciant, malintque poſteritatem ſuis fraudari ſcriptis, quàm levem negligentiæ reprehenſionem incurrere, qui affectus ad Ambitionem referri debet. Viri boni eſt, bona ſua non cælare, eaque viva voce ſui ſeculi hominibus, & ſcriptis poſteritati cõmunicare. Imperfecta multa quidẽ: at quid in hac vita perfectum? In genere igitur Exempla eorũ, qui nihil ſcripſerunt, quocunq; tandem conſilio id fecerint, recenſebimus.

Lycurgus interrogatus, Cur legibus ſcriptis non eſſet uſus? Quòd inſtituti, inquit, & informati recta diſciplina, quod tempori conveniat, probent. *Plut. in Apoph.*

Thales Mileſius nullum ingenii ſui monumentum reliquit ſecundùm quoſdam. Alii duos ſolos libros eum ſcripſiſſe ajunt, de Converſione & Æquinoctio: quòd cætera cognitu facilia eſſe diceret. *Laert. in ejus vita.*

Theocritus quærenti, Quare libros non ſcriberet? reſpondit: Quoniam ut libet, non poſſum, at verò poſſum, non libet. Hoc aliis Ariſtarcho grammatico tribuunt. *Stobæus ſer.19. ex Ariſtone.*

Laertius ex Philoſophis recenſet quoſdam, qui nihil ſcripſerint, *lib.1.* ut ſunt, Socrates, Stilpon, Philippus, Menedemus, Pyrrho, Theodorus, Carneades, Bryſo, Pythagoras, etiam ſecundùm quoſdam, & Ariſto Chius. Socrates certè literas peſtem memoriæ dicebat eſſe, quòd iis freti homines, memoriæ exercitia negligerent.

Socrates roganti, Cur nihil ſcriptum ederet? reſpondit, Quia videò chartam multò precioſiorem, quàm ea, quæ ſcribendo forent. Ex Ariſtone recitat *Stobæus ſerm. 19.*

Plato

Plato Philoſophorum deus, in Epiſtolis ſuis nihil ſe ſuorum ſcripſiſſe aſſerit, ſed Socratis tantùm placita: eaque propter in Dialogis ſuis alios ſemper diſputantes introducit, ut non ex ſua, ſed ex aliorum ſententia diſſerere videatur. Modeſtiæ hoc alii tribuunt, alii prudentiæ, ne facilè à quoquam reprehendi poſſet. *Laer. lib.3.*

Arcesilaus Pitanæus, Crantoris diſcipulus, qui primus mediam Academiam ſecutus eſt, nullum librum ſcripſit,quòd æquè de omnibus dubitaret. Alii verò aſſerunt, deprehenſum enim quædam emendantem indoluiſſe, & ſcripta ſua (ne aliquando erraſſe videretur) flammis tradidiſſe, *Laert. lib.4.*

Archimedes de arte Machinaria, in qua fuit excellentiſſimus, nihil ſcripſit. *Plutar. in Marcello.* Circumfertur tamen ejus liber hodie de Mechanicis.

Aristarchus Grammaticus omnes reprehendebat. Ipſe interim ne à quoquam reprehendi poſſet, nihil unquam ſcribere voluit. ☞ *Vide Tit. Grammaticorum.*

Asinius Pollio. ☞ *Vide Tit. Rhetorum.*

M. Antonius orator clariſſimus, nullam orationem edere voluit, ut ſi quid ſuperiore judicio actum ei, quem poſteà defenſurus eſſet, nociturum foret, non dictum affirmare ſe poſſet. *Valer. Max. l.7.c.3.*

Domitianus Imp. nunquam ſtylo operam vel neceſſariò dedit: Epiſtolas orationeſque, & edicta alieno formabat ingenio. *Sueton.*

Phavorinus Philoſophus cùm ipſe nihil ſcripſerit: plutarchum ſynchronum ſuum ob multam ſcriptionem reprehendere ſolebat. Sed meliùs Chronenſem Reipubl. literariæ conſuluiſſe, quàm Arelatenſem, nemo non judicarit. ☞ *Vide Tit. Philoſophorum.*

Lazarus Bonamicus Patavinæ ſcholæ in humanioribus literis ſplendor, Orator,& Poeta ſummus, docendo quidem aſſiduus, ſcribendo nullus, quòd chartarum pictarum ludo, & alea commentationibus debitum tempus abſumeret, *Bernardus Scardeonus l.2. Hiſtoriæ Patavinæ.* Hic eſt, quem cùm alienorum ſcriptorum cenſorem acerrimum eſſe Eraſmus Roterodamus audiret; per jocum provocabat: Lazare, veni foras.

SCRIPTIONIS ΦΥΛΑΚ II.
HUC REFERUNTUR.
SCRIPTA EDITA.

☞ *Exempla occurrunt innumera, cùm vel Salomonis Regis Judæorum ſæculo faciendorum librorum nullus fuerit numerus, quod Eccleſiaſtes teſtatur.*

A. Gellius ſcribit Alexandriæ millia voluminum ſeptingenta per milites combuſta eſſe. Jo. Zonara, cognomento Monachus, ſinceræ fidei Hiſtoricus refert, Bizantii ſub Zenone centum, & viginti librorum millia graviſſimo incendio periiſſe Cl. Galenus ab initio generalis medicicaminum compoſitionis ſcribit, duos ejus tractationis priores libros ſibi interiiſſe in conflagratione templi Pacis, quæ etiam Palatii Bibliothecas invaſit, & codices plurimos in cineres vertit. Idem ubi libros proprios recenſet, de ſcriptis Menodoti Severi libros undecim ſibi compoſitos aſſerit. Didymus Alexandrinus Grammaticus, qui Ciceronis ætate floruit, Chalcenteros ab aſſiduo labore lucubrandi dictus, plùs quàm tria millia, & quingenta Volumina confeciſſe fertur. Origenis eccleſiaſtici ſcriptoris librorum ſex millia divus Hieronymus ſe legiſſe teſtatur. Theophraſti trecenta Volumina numerantur. Chryſippi ſeptingenta, Empedoclis tria, & quadraginta, Atteii Capitonis Conſulis ſexaginta, Servii Sulpitii centum, & octoginta de Jure civili, Galen. de Medicina centum, & triginta. *Conrad. Geſnerus in Præfatione Bibliothecæ.*

SCRIPTA OCCULTATA,
SUPPRESSA.

Pythagoreorum inſtitutum in ſupprimendis ſacris dogmatibus ſecutus eſt Numa Pompilius, ſecundus Rex Romanorum: qui quamvis libros ſacrorum edidiſſet, è quibus ſacerdotes cæremonias docuiſſet moriens tamen eos ſecum ſepeliri juſſit ſub Janiculo in duabus lapideis arcis: in quarum altera cadaver, in altera verò libri reconderentur. Quæ poſteà arcæ P. Cornelio, & M. Bebio Coſſ. magna vi imbrium detectæ fuerunt, & apertæ, libri quæ exuſti. *Plut. in Numa.*

Plato poemata ſua combuſſit, Homeri unicum verſiculum imitari deſperans. ☞ *vide Locum Imitationis.*

Ad Soſibianum *Martialis Epigram. lib.4.*

Plena laboratis habeas cum ſcrinia libris,
Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis mea carmina. Quando?
Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.

☞ *Multùm illuſtrari, & augeri poterit præſens Locus ex aliis quàm plurimis, qui tractant argumenta, ſive objecta Scriptionis, Ut puta Arithmeticam, Grammaticam, Ethicen, Mathematicam, Poeſin, &c. Item ex Loco de Religione, Tit. Prærogativæ ordinum multa peti poterunt de Scriptoribus celebrioribus eorundem.*

* Scriptura Sacra.

Definitio, Et Etymologia.

Scripturæ ſacræ nomine, quàm Græci ἱερογραφὴν vocant, intelligitur quidquid Bibliorum ſacrorum volumine continetur. Omnia enim, quæ in Canonem ſacrorum librorum referuntur, dicuntur Scriptura ſacra, idque tripliciter ſecundùm S. Thomam, quia à Spiritu ſancto dictata, quòd materiam contineant ſacram, quòd denique ad effectum ſacrum data fuerint, juxta illud Apoſtoli, Omnis ſcriptura divinitùs inſpirata, θεόπνευστος; utilis eſt ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in juſtitia. 2. *ad Timoth.3. vide infrà.* Plena autem definitio Scripturæ ſacræ communiter datur, quòd ſit doctrina de rebus divinis, Spiritus ſancti inſpiratione ad noſtram utilitatem conſcripta, unde patet diſcerni à traditionibus, quæ à primo ſuo authore non ſcribuntur, diſciplinis humanis, etiam ſanctorum hominum, quia illæ non ſunt ſemper revelatæ à Spiritu ſancto: niſi forent decreta Conciliorum, aut definitiones Pontificum, ut apertè tradit *Conc. Nicænum II. Act.3.*

Auctor.

Diximus pleraque *Loco de Bibliis*, quibus addimus Spiritum Sanctum auctorem eſſe Scripturæ ſanctæ, ideòque dici verbum Dei ſcriptum, eſt enim aliud traditum, de quo *in Loco de traditionibus.* Alii enim Scriptores hagiographi, vocantur calami, & inſtrumenta Spiritus ſancti, quaſi ſcribæ velociter ſcribentis, dictantis, & inſpirantis literas ſacras.

Sciendum tamen, Spiritum ſanctum non eodem modo dictaſſe omnes ſacras literas: nam Leges, & Prophetias ad verbum revelavit, & dictavit Moyſi, & Prophetis: hiſtoria verò, memorales exhortationes, quas anteà, vel viſu, vel auditu, vel lectione, vel meditatione didicerant ipſi Scriptores hagiographi, non fuit neceſſe inſpirari, aut dictari à Spiritu ſancto: utpotè cùm eas jam ſcirent, & callerent ipſi Scriptores. Sic. *Jo. cap.19. verſ.35.* dicit, ſe ſcribere, quę vidit. *Lucas c.1.* dicit, ſe ſcribere Evangelium, quod audivit, & traditione accepit ab Apoſtolis.

Dicitur tamen Spiritus ſanctus ea quoque illis dictitaſſe; Primò, quia ſcribentibus aſtitit, ne vel in puncto à veritate unquam aberrarent.

Secundò, quia eos excitavit, & ſuggeſſit, ut hæc potiùs ſcriberent, quàm illa, conceptum ergo, & memoriam eorum, quæ ſcribebant, non eis ingeſſit S. Spiritus, ſed inſpiravit, ut hunc conceptum potiùs, quàm illum ſcriberent.

Tertiò, quia omnes eorum conceptus, & ſententias ordinavit, digeſſit, & direxit Spiritus ſanctus, v.g. ut hanc ſententiam primò, illã ſecundò, & ita conſequenter collocarent, hoc enim propriè eſt librum aliquem conſcribere: & hac ratione propriè ſacrorum librorum auctor dicitur eſſe ſpiritus ſanctus.

Et hoc eſt, quod *Gregor. in Præfat. in Job c.2.* docet, ipſum Job ſua geſta, non ſua, ſed altiori ſpiritus ſancti manu, ſenſu, & dictu ſcripſiſſe, ideòque de iis non quaſi de ſuis, ſed quaſi de alienis geſtis loqui. Scriptores, inquit, ſacri eloquii, quia repleti Spiritu ſancto ſuper ſe trahuntur, quaſi extrà ſemeptioſos fiunt, & ſic Dei ſententias quaſi de aliis proferunt.

Finis, Et Utilitates Variæ.

☞ *Pete ex loco de Bibliis. Finis Bibliorum. Itẽ effectus varii.*

Profunditas, Et Obscuritas.

Colligit *S. Chryſoſtomus*, ex eo quòd à Deo ſint inſpiratæ S. literæ, eas profundos, & divinos habere ſenſus, ac proindè eas non cuivis eſſe obvias,& claras, ſed arcana multa continere, inſtar fluvii, cujus extima aquarum ſuperficies tantùm patet, ſub qua interior, ac longè major aquarum copia recondita latet, in qua,& agnus (humilis) natet, & Elephas (ſuperbus) mergatur, inquit *S. Gregorius epiſt. ad Leandrum*, quæ præfigitur. *Præfat. in Job.*

☞ Plu-

Plura de hac re videantur Loco citato de Bibliis, ubi etiam de multiplici ſenſus interpretatione, idiomate, translatione, ordine, elogiis, dignitate.

Videatur etiam Titulus de lectione, Ubi lectio librorum ſacrorum.

ILLIUS CAUSÆ.

Porrò obſcuritatis, & profunditatis hujuſmodi cauſæ variæ allegantur, ſuntque per ſe ſatis notæ, ſic, quòd non niſi ſummæ ſit impudentiæ, quod Novatores noſtri Scripturæ perſpicuitatem adferant, ideòque eam omnibus promiſcuè proponant. Et ut de veteribus hæreticis *Hieronymus*, Hanc garrula anus, hanc delitus ſenex, hanc Sophiſta verboſus, hanc univerſi præſumunt, lacerant, docent, antequam didicerint, & ſtatim. Quod medicorum eſt, promittunt medici, tractant fabrilia fabri: Sola ars Scripturarum eſt, quam omnes paſſim (Hæretici) ſibi vindicant. *Epiſtola ad Paulinum*.

Duæ autem potiſſimùm ſunt hujus obſcuritatis cauſæ. Altera ex parte rei, quæ in Scriptura tractatur: Suntque hiſtoriæ, vaticinia, myſteria fidei variis involucris velata, & præcepta, ſive documenta moralia. Altera ex parte modi. Quia imprimis ſunt in Scriptura multæ locutiones figuratæ, quas videntes non vident: Suntque tropi, allegoriæ, parabolæ, ænigmata, proverbia, quæ ſtatim non cuivis innoteſcunt; ſic ut etiam Apoſtolis, qui Chriſtum ſemper audiverant, fuerit aperiendus ſenſus ad ea intelligenda: ſolamque Joannis Apocalypſim tot habere ſacramenta, quot verba, *S. Hieron. ad Paulinum* ſcribit.

Neque ſolùm verba ſunt figurata, ſed plerumque etiam res ipſæ. Quomodo Agnus Paſchalis erat figura Chriſti, manna Euchariſtiæ, &c. Agar ancilla Abrahæ, Synagogæ: Sara, Eccleſiæ. Olla ſuccenſa apud Jeremiam Nabuchodonoſoris, & infinita talia.

Quin res una ſubinde typum gerit plurimum. Sic JONAS typus erat Judæorum, juxta *Auguſt. epiſt.* 49. *q.* 6. qui Chriſto adverſabantur, *Jonæ* 4. & Chriſti reſurgentis. *Matth.* 12. Ita Diluvium erat figura Baptiſmi fidelium, & ſupplicii infidelium.

Etiam ſæpiùs occurrunt apparentes contradictiones in Scriptura, quomodo Moyſes ſcribit filios Iſrael fuiſſe in Ægypto annis 400. *Geneſ.* 15. Apoſtolus verò annis 430. *ad Galat.* 3. Jacob fatetur, quòd viderit Deum facie ad faciem: & Deus tamen dixit *Exod.* 33. non videbit me homo, & his affinia ſunt plura alia, quæ Lectorem etiam peritum remorantur, & negotium faceſſunt. Scripſit propter hæc *Auguſtinus librum de conſenſu Evangeliſtarum*.

Sextò, nonnunquam Scriptura habet ambiguum ſenſum defectu diſtinctionis, aut determinationis. Ut v. g. quando de Deo loquitur, de Chriſto, de Eccleſia: quia ſub alia, & alia conſideratione ea accipi poſſunt. Deus enim trinus, & unus: Chriſtus Deus eſt, & homo: Eccleſia hìc militans, & in fine triumphans, &c.

Septimò, ſunt in ea plures ſenſus, de quibus diximus *in loco de Bibliis*. Fitque aliquando tranſitus de ſenſu literali ad myſticum, de temporalibus ad carnalia, de Regibus Iſrael ad Chriſtum, ut *c.* 7. *Iſaiæ, & pſal.* 71. ac *Joan.* 6. videatur *Hieron. l.* 5. *in Iſaiam capit.* 16.

Deinde in Hiſtoriis ſubinde non ſervatur ordo rerum geſtarum, neque ſemper liquida eſt annorum ſupputatio.

His adde connexionem non ſemper patere, occurrere Hebraiſmos, & verba ambigua, ideòque tot hæreſes extitere, quòd omnes eadem interpretandi jus, & auctoritatem ſibi vindicarent: cùm ea tamen petenda eſſet à Spiritu ſancto, qui Scripturam dictavit, & non in libris, ſed in corde Eccleſiæ ſedem habet. Unde hujus duntaxat de vero illius ſenſu judicare, omniaque controverſa fidei dirimere.

CUR DEUS OBSCURAM VOLUERIT SCRIPTURAM?

1. Plures hujus rei cauſas Doctores reddunt, cur Scripturam de ſe obſcuram, etiam ex modo tractandi oſcuriorem Deus voluerit. Siquidem voluit uti in rebus aliis, ita in Eccleſia eſſe ordinem, ut alii eſſent, qui diſcerent, alii qui docerent, & interpretarentur, quomodo in corpore humano variæ ſunt functiones membrorum, ut obſervat Paulus.

2. Facilitas Scripturæ multùm diminueret illius auctoritatem, etiam apud Infideles, & ita Sanctorum daretur canibus, qui illud conculcarent.

3. Daretur multis occaſio arrogantiæ, & præſumptionis, ut videmus apud hæreticos, quibus Scriptura eſt perſpicua, cùm in hac obſcuritate prudentes, & timorati ſuæ imbecillitatis conſcii, ad Deum, vel Eccleſiam confugiant, ut verum illius ſenſum aſſequantur, dicendo cum Davide: Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam, *Pſal.* 118.

ABUSUS VETITUS.

Saluberrimum eſt de hac re decretum Concil. Tridentini, quo vetatur ſcripturæ ſacræ ad profanum uſum converſio. Ita enim habet ſſ. 4. in fine, Temeritatem illam reprimere volens ſancta Synodus, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba, & ſententiæ ſacræ Scripturæ ad ſcurrilia ſcilicet fabuloſa, vana, adulationes, detrectationes, ſuperſtitiones impias, & diabolicas incantationes, divinationes, ſortes, libellos etiam famoſos, mandat, & præcipit ad tollendam hujuſmodi irreverentiam, & contemptum, ne de cætero quiſquam quomodolibet verba ſacræ Scripturæ ad hæc, & ſimilia audeat uſurpare; ut omnes hujus generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, juris, & arbitrii pœnis per Epiſcopos coerceantur.

Vide Impietas, Sacrilegium. Item Locum de Bibliis.

SCRIPTORES, COMMENTATORES, INTERPRETES S. SCRIPTURÆ.

Quære in Loco de Bibliis.

Multa etiam ex Loco de Evangelio præſentem Locum illuſtrabunt. Item ex Loco de Libris.

* Scrupuloſi. Scrupulus.

DEFINITIO, & ETYMOLOGIA.

SCRUPULUS per translationem à propria ſignificatione, (eſt namque lapillus exiguus, & aſper, qui in calceo latens, preſſuſque dolorem excitat: eumque ψῆφον Græci dicunt: aut etiam genus ponderis minimum tertiam partem drachmæ pendentis) accipitur pro anxietate, & formidine, quam quis animo concipit de bonitate, vel malitia alicujus operis, ex levibus cauſis, quomodo *Cicero* dicit *pro Cluentio*, Hunc mihi ex animo ſcrupulum avelle, qui me dies, noctesque ſtimulat, & pungit; Habetque locum vel maximè in rebus animæ, quando ſcilicet actio aliqua, quæ ſe offerebat ut honeſta, & licita, poſteà ob conſiderationem novæ circumſtantiæ, aut oblivionem alicujus, quæ adfuit, ſe offert menti ut ambigua, aut minus decens, ac frequenter ejuſmodi ſcrupuli bonis mentibus obveniunt, qui de ſalute ſua nimis anxii, in omnibus difficultatem, aut pravitatem aliquam imaginantur, timentes culpam, ubi nulla invenitur. Exhinc tales vocamus Scrupuloſos. Debent autem adlaborare Confeſſarii, ut iſtiuſmodi conſcientias ſolidis rationibus tranquillent, & ſecuras præſtent. *Valerius Maximus* ita etiam uſurpat *lib.* 1. ubi ait: qui tam ſcrupuloſa cura, parvula quæque religionis momenta examinare, videntur.

Scrupuloſitatem autem excludit Prudentia, cujus judicium certum eſſe debet, & evidens, excludens omnem rationabilem formidinem, & quamvis cum illo nonunquam ſcrupulus perſeveret, nempe imaginatio inhoneſti, aut peccati cum quadam anxietate, tamen per prudentiam reputatur umbra, non veritas. Ita *Leſſius de Juſtit. & Jure, l.* 1. *c.* 1. *num.* 2.

Nonnulla hujus Loci exempla reperiuntur in Loco de Conſcientia.

A SCRUPULIS LIBERATI.

Religioſus quidam Ordinis S. BERNARDI ita aliquando conſcientiæ ſcrupulo permebatur, ut ne quidem rem ſacram facere auderet. Cui tandem D. Bernardus dixit: Vade, Frater, in fide mea, & fac ſacrificium, quòd ſcio ſcrupulũ tuum, quem falsò putas, nullum eſſe. Unde Frater obediens, & conſilio acquieſcens, ſacrificium fecit, nec ampliùs ſcrupulum ſenſit. *E vita S. Bernadi, S. Antonin.* 1. *p. Sum. tit.* 3. *c.* 10. §. 10.

Oranti aliquando IGNATIO Loyolæ, & in piis exercitationibus religioſè verſanti, exareſcebat repentè nonnunquam animus, & in eas anguſtias incidebat, ut ſe explicare vix poſſet, ſibique diſpliceret, & divini ſpiritus ſuavitatem minimè ſentiret. Rursùs tanta, & tam copioſa divinæ conſolationis vis affluebat, ut in ejus luce præcedentis mœſtitiæ caligo ne appareret quidem. Quod ille diſcrimen, varietatemque attendens, admirabundus, & rei novitate perculſus, Quid hoc, inquit, rei? quam nos viam ingredimur? quod militiæ genus arripimus? Sed interim ita ſcrupulorũ ſtimulis pungi, & peccatorum ſuorum conſcientia torqueri cœpit, ut lachrymans dies cum noctibus jungeret, ſemper anxius, ſemperque ſolicitus. Et ſi enim quam

quam accuratiſſimè omnia præteritæ vitæ crimina fuerat confeſſus, illa tamen ſemper cura extimulabatur. Num hoc confeſſus ſum? num illud benè explicavi? num ſatis apertè, quæ ad rem pertinebant, adjeci? num aliquid vel affinxi, vel omiſi? Quibus quidem aculeis adeò vexabatur, ut nuſquam acquieſceret, nullis orationibus: vigiliis, jejuniis, flagellis denique levaretur: ſed mœrore proſtratus, & quadam acerbi doloris carnificina exanimatus, & confectus jaceret. Ad ſacratiſſimam Euchariſtiam de more quaſi ad ſacram anchoram confugiebat; ſed cùm ori jam admoveretur panis vivificus, ſcrupulorum vi, & ſubitò quaſi ventorum concurſu abreptus, ſurgebat, & lachrymis ſe, gemitibuſque penitùs dabat, & ad Dominum clamabat: Domine, vim patior, reſponde pro me. Et, Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Occurrebat quidem unum illi remedium, idque præſentiſſimum, ſi ſpiritalis pater, cui conſcientiam ſuã, & internos animi motus omninò aperiebatur, tranquillo ſe, pacatoque animo eſſe juberet, & Domini noſtri Jeſu Chriſti nomine mandaret, ne exactæ vitæ peccata ampliùs confiteretur. Sed tamen, ne à ſe profecta medicina, ſanitatem non faceret, ſed dolorem augeret, ſpiritali hoc patri dicere non audebat. Cùm igitur aliquandiù hanc mentis vexationem pertuliſſet, quodam die tam graviter, dolenterque ab iis ſcrupulorum tormentis eſt habitus, ut omni ſolatio deſtitutus ſe totum orationi traderet, & fidei fervore ſuccenſus, clara, magnaque etiam voce clamaret: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Domine, vim patior, reſponde pro me. Succurre Domine, ſubveni Domine, Emitte manum tuam de alto, Domine, miſericordia mea, refugium meum, liberator meus: protector meus in te ſpero, quia nullam ab hominibus, nullam à creata ulla natura pacem, aut requiem invenio. Attende, & fac: illumina faciem meam: oſtende mihi viam, in qua ambulem, quia deus meus es tu. Quòd ſi vel catulum præceptorem mihi, & perturbatæ mentis pacificatorem dederis, ego verò non recuſo; libenter illum ducem, illum vitæ magiſtrum te auctore ſequar. Inter hæc rursùs vehementiſſima hominem cogitatio invadebat, ut ex cellula, ubi erat (nam ex hoſpitali pauperum domo in Dominicanorum cœnobium emigrarat) ſeſe præcipitem daret. Sed ille: Non faciam, non te offendam, Domine: quia tu es Deus meus, fortitudo mea; quare me repuliſti, & quare triſtis incedo, dum affligit me inimicus: dum dicitur mihi quotidie, ubi eſt Deus tuus? In has voces erumpenti, & præ dolore gementi venit in mentem cujuſdam ſancti viri, qui ut neſcio quid à Deo impetraret, tamdiù cibo abſtinuit, donec illud conſequeretur. Ad cujus imitationem ſtatuit non priùs cibum ullum, aut potum capere (niſi fortè mors illi immineret) quàm optatam mentis tranquillitatem inveniret. Quocirca ſeptem integros dies ita jejunus fuit, nihil ut omninò guſtaret, cùm tamen intereà, vel de quotidiana precatione (cui ſeptenas flexis genibus horas vacabat) vel de verberationibus, quas ternas in dies ſingulos uſurpabat, vel de aliis uſitatis inſtituti ipſius officiis, nihil idcircò remitteret. Et cùm ſe viribus adhuc integris, minimèque debilitatum videret, & progredi longiùs vellet, prohibitus à confeſſario eſt, ac vehementer deterritus, juſſuſque cibum capere, cùm die Dominico ſuo more illi peccata ſua, & quid etiam feciſſet, indicaſſet. Paruit Confeſſario neganti abſolutionem ſe daturum, ni cibum ſumeret, & hortanti, ut peccata ſua, de Dei benignitate confiſus, ab illo ſibi remiſſa piè crederet, ne repugnare Deo velle videretur, eoque ſe die, & proximo liberum ſenſit: tertiò verò poſt die oppugnatus iterùm eſt, ſed oppugnationis is finis fuit, ut disjectis tenebris, quas rebus clariſſimis diabolus obducere conabatur, & reddita divina luce, quaſi apertis oculis, è ſomno excitatus magna animi claritate, conſtantiaque anteactæ vitæ memoriam oblivione obruere, & obducta peccatorum vulnera ampliùs in confeſſione non refricare decerneret: tantamque mentis tranquillitatem, & ſpirituum diſcretionem, atque ſcrupuloſarum mentium curandarum gratiam à Deo eſt conſecutus, ut nemo ferè hac ægritudine affectus ſanitatem ab Ignatio non inveniret. Neque enim ſibi ſolùm probabatur, ſed nobis etiam erudiebatur Ignatius. Probat enim Deus cùm omnes milites ſuos, tum eos maximè, qui reliquorum duces futuri ſunt humiles, & probatos conſolatur, ut poſſint & ipſi conſolari eos, qui in omni preſſura ſunt. *Pet. Ribad. l.* 1. *de vita B. Ignatii, c.* 6. *Petrus Maffi. ibi.*

LUTGARDIS Virgo pia ex celeberrima Tungrorum civitate orta, mirum in modum ad omnem animi perfectionem anhelabat. Cùm preces horarias legeret, in id ſummopere incumbebat, ut non ſolùm malas, ſed etiam bonas cogitationes à ſe excluderet, & quod in mortali corpore fieri non poteſt, iis ſolis, quæ proferret, animum occuparet. Cùm verò id aſſequi non poſſet, grandes in ejus pectore orti ſunt ſcrupuli, & quaſi nihil dixiſſet, cœpit ſingulas horas bis, terve repetere. Adeò autem ejus animam hæc res afflixit, ut nullus amicorum eam poſſet conſolari. Fiebant preces, ut Dominus eam ab iis ſcrupulis liberaret; & ecce præter omnium expectationem, inſtar Amos Prophetæ, induxit Dominus opilionem oviculas ſequentem, & poſuit verbum in ore ejus: qui mox relictis ovibus, homo planè rudis, tredecim milliaria conficiens, venit Aquiliam, accerſitaque Lutgarde, cæteris audientibus, dixit: Hæc dixit Dominus: Nullo deinceps in dicendis precibus dolore, aut ſcrupulo angaris: placent Deo preces tuæ, & gratæ ſunt in conſpectu meo. His dictis repentè aufugit, nec dabatur opportunitas inquirendi quiſnam eſſet; poſteà tamen ſcitum eſt; nam Dominus ipſe dixit Lutgardi: Nil poſthac formides, ego hunc in te ſupplebo defectum. Tum illa Dominum utrobique locutum ſentiens, tranquillitati ſe dedit, nec ullum poſtmodum ea in re paſſa eſt ſcrupulum. *Thom. Cantiprat. vita auctor. lib.* 2. *cap.* 14. *apud Sur.* 16. *Junii.*

Virginem quandam multùm devotam fuiſſe mihi conſtat in civitate Nurembergenſi Bambergenſis Diœceſis, quæ Kunegundis vocabatur. Hæc vivebat more caſtarum, bonarumque Virginum, in victu, veſtitu, ſæculi fuga, & in iis, quæ ad Dei cultum pertinebant, ſine querela, ſed adeò timida, & ſcrupuloſa in conſcientia erat, ut vix meminerim in hoc parem reperiſſe. Nam poſt puram, & integram à ſe ſæpè factam confeſſionem ſacramentalem, frequenter gravibus ſtimulabatur ſcrupulis de inſufficienti confeſſione, ut timebat, tranſacta. In minimis rebus, ubi nullum, vel modicum peccatum erat, mortalis criminis lapſum verebatur adeſſe, & ita nulla pace in domo conſcientiæ fruebatur; quicquid enim egit, aut omiſit de genere bonorum operum, in his ſemper peccatum notabile adfuiſſe ſuſpicabatur. Cœpit itaque ex his inordinatis timoribus in ſexu fragili naturalis ſua complexio labi plurimùm, & dietim vires decreſcebant corporis, quia ſe ſemper eſſe plenam peccatis gravibus non definitivè judicabat, ſed verebatur. Timuit ipſa, timuerunt Confeſſores ejus, & non minus cohabitantes Virgines, ſi in eo ſtatu ſcrupuloſiſſimæ conſcientiæ deprehenderetur propè mortem, fortaſſis deſperationis laqueo ab hoſte maligno raperetur. Intuentes igitur viri prudentes, & animarum medici corporis defectum redundare in animæ grave periculum, dicebant Virgini, eam in periculo verſari perdendi uſum rationis, & nullo modo ad jejunia Eccleſiæ, ſicut ſana eſſet, teneri: ſciebant enim, quod labor quotidianus, quo gravabatur, (nam quia pauper aliis Virginibus famulabatur) & præterita jejunia, ac abſtinentiæ caſtitati ſervandæ ſatis erant. Sed ad iſta major triſtitia cor ejus invadebat, cùm intueretur ſe privari inſtrumentis virtutum, quibus communiter plebs fidelium utitur. Obedivit tamen diſcretis Confeſſoribus, licèt invita, & non ſine puſillanimitate maxima. Tandem verò natura deficiente, lecto decubuit, & terminum vitæ propinquare agnovit. Et ecce divina arridente gratia ante triduum circiter ſuæ mortis, omnis ſcrupulus, timor, & puſillanimitas plenè animam ejus reliquerunt, ita ut ſumptis Eccleſiæ ſacramentis, in pace dormiret, quam ſingulariter Dominus tunc in ſpe conſtituerat. Nam virgines adſtantes ab ea quærunt. Num te conſcientia adhuc arguit, quòd languente corpore eccleſiaſtica jejunia non ſervaveris? Quibus illa, Animum, inquit, ſemper habui paratum ad jejunium, ſed quia animarum medici, Dei vicem agentes, ita inhibuerunt, eis obedivi, nec ex eo tempore turbor, ſperans Chriſti benignitate, ejus redempta ſanguine, ſalvari; & ſic in Domino quievit. *Jo. Niderius l.* 2. *Formicarii, cap.* 12.

Scurra, Scurrilitas.

DEFINITIO, ET ETYMOLOGIA.

SCURRA is dicitur, qui riſum captat ſpectantium, aut ſe audientium, non habita ratione dignitatis, aut verecundiæ. Variis appellantur nominibus, vel enim à diſcurrendo Scurræ: ab imitando Mimi: ab errando lerrones: & circumforanei à populi concurſu, & Agyrtæ dicuntur. A captando cibo apud divites βωμολόχοι: & quod Deorum inſidientur aris, ut de oblatis participent, olim appellati. Γελωτοποιοὶ deniq; & χειρόσοφοι, quod riſum moveant, multaque ridicula agitatione corporis præſtent. Unde Scurrilitas propriè eſt turpis, & pro-

procax dicacitas, abſque perſonarum temporis, locorum- A ve ratione, dicitur βωμολογία γελωτοιΐα Græcis. Hoc tamen loco à *Zuingero* latius uſurpatur, ut & urbanitatem, & feſtivos jocos comprehendat.

Conſuli poterit Locus de Hiſtrionibus, Adulatoribus, Spectaculis, Loco, Urbanitate.

SCURRILITATIS ACQUISITIO. Huc.

MAGISTRI VEL PRÆCEPTO, VEL EXEMPLO SCRIPTORES NUGARUM.

ANTIPHANES Bergæus (ex Thraciæ urbe Berge) Comœdias ſcripſit, in quibus ἄπιστα finxit: adeò ut ab eo proverbium factum ſit, βεργαΐζειν, id eſt, vana & incredibilia dicere. *Gyrald. dialog. Hiſt. Boet.*

FABULÆ Mileſiæ ad voluptatem ſolam repertæ, à Mileto Joniæ nomen habent, quæ de luxu, & deliciis malè audivit: & ut oratio mores, ac vitam ſequitur, repertum eſt in illo nepotino otio genus quoddam fabularum, nec verum, nec veriſimile, neque in aliquem uſum vitæ paratum, & congruens, ſed tantùm ad extrahendum tempus vel in conviviis, vel in cœ- B tibus virorum, ac feminarum, qualia ſunt etiam amatoria omnia, quod Galli vocant Intertenere, ſeu detinere potiùs. Ideoque Lucianus ſophiſta ſermones amatorios vocat Mileſios, & Capella quaſdam Poetarum fabulas. Scripſit nominatim de Mileſiis Ariſtides libros aliquot μιλησιακῶν, & Apulejus Aſinum ex Aſino Luciani deſumptum, & concinnatum. Apulejus ſtatim initio profitetur hujus eſſe formæ: Nunc ego te, inquit, ſermone iſto Mileſio delectabo. Ejuſmodi narrant vetulæ pueris ad focum, ne plorent, aut moleſti ſint. *Lud. Vives lib. 2. de Rat. dicendi.*

CLAUDIUS Cæſar, non tantùm ipſe luſibus operam dedit, ſed aliis quoque luſorium opus conſcripſit, oblitus jam ſe Cæſarem eſſe. Sed qui in cæteris ſtoliditatis nomen imperii majeſtate tegebat, hoc ipſo aſini auricula penitùs direxit. *Alex. ab Alex. l. 3. c. 21. ex Sueton.*

NERO Cæſar ludis pro æternitate imperii ſuſceptis, exhibuit ad ferrum quadragintos Senatores, ſexcentoſque equites Romanos: & quoſdam fortunæ, atque exiſtimationis integræ ex iiſdem ordinibus confectores ferarum, & varia arenæ C miniſteria. *Suetonius.* Ludis quos in Teridatis fecit honorem, id fuit turpiſſimum viſu, atque graviſſimum, quòd viri, fœminæque non ſolùm equeſtris, ſed etiam ſenatorii ordinis, in orcheſtram, & circum, & amphitheatrum ingreſſi, tibiis cecinerunt, ſaltaverunt, tragœdias, & comœdias egerunt, citharædi fuerunt, equos agitaverunt, belluas occiderunt, munus gladiatorium obiverunt. *Dion.*

SCURRILITATIS SECTATORES.

QUI, QUALES. VEL PROFESSIONE. SCURRÆ. PLANI. CIRCULATORES.

Variis appellantur nominibus. A diſcurrendo Scurræ, ab imitando Mimi, ab errando Plani, à concurſu populi Agyrtæ, & Circumforanei, è captando cibo βωμολόχοι, quod aris inſidientur, & in deorum ſacrificiis frequenter adſint. Γελωτοποιοὶ denique, & χειρόσοφοι, quòd riſum moveant quòdque ridicula multa manuum agilitate poſſint efficere. Exempla aliquot huic loco inſervientia ex Titulo Hiſtrionum petes, qui Artis ratione Poetarum ſunt miniſtri: ſed quatenus riſum affectant, huc ſpectare videntur. Sic etiam quando aliis ſcurrilitate ſua placere volunt; inter Adulatores connumerari poſſunt.

D Circulatores Indi omnium præſtantiſſimi, quos ALEXANDER Macedo nuptiis ſuis adhibuit. *Ælian. l. 8. var. hiſt.*

Admirabatur XENOPHON præſtigiatorem, qui Cratiſthenem Philaſium diſcipulum reliquit, quoniam ignem ſponte ſua naſci faciebat, & machinationes multas invenerat, quibus homines omnes ferè faciebat deſipere. Talis fuit, & Nymphodorus, qui obvius factus Rheginis, primus eos timoris redarguit. *Athen. l. 1. c. 14.*

CEPHISODORI impoſtoris Athenienſis meminit *Athen. lib. 14. cap. 4.*

DIOPETES Locrus Thebas profectus, ſuccinctuſque veſicas vino, & lacte plenas, has comprimens, haurire ex ſtomacho ſe dicebat: atque hoc facto clarior habitus. Famoſiſſimi fuerunt apud Alexandrum Scymnus Tarentinus, Philiſtides Syracuſius, Heraclius Mitylenæus. Admirabilis apud Græcos, & Romanos Matreas impoſtor Alexandrinus, qui dicebat ſe feram nutrire, quæ ſeipſam comederet: ita ut nunc etiam quæratur, quæ ſit Matreæ fera. Fecit hic, & præter Ariſtotelis dubitationes: Quare Sol occidens non narret? Cur ſpongiæ bibant quidem, non autem multùm potent: & Cur tetradragma permutetur quidem, non autem iraſcatur. *Athenæus* E *lib. 1. cap. 13.*

Athenienſes ſcenam POTHINO præſtigiatori tribuerunt, quod Euripidis ſtudioſi Athenienſes ægrè tulerunt: atque Euriclides ſurrexit in theatro unà cum his, qui erant cum Æſchylo. *Idem ibid.*

PARMENO cùm varias animantium, & hominum voces ſcitè imitaretur, ac repræſentabat: Quem cùm reliqui conarentur æmulari, ac protinùs ab omnibus diceretur illud. εὖ μὲν, ἀλλ' οὐδὲν πρὸς τὴν Παρμένοντος ὗν: hoc eſt, Rectè quidem, verùm nihil ad Parmenonis ſuem: quidam prodiit, veram ſuculam ſub alis occultatam geſtans. Hujus vocem cùm populus imitatitiam eſſe crederet, ſtatimque, ſicut ſolent, reclamarent, τὸ δαὶ αὐτὴ πρὸς Παρμένοντος: id eſt, Quid hæc ad Parmenonis ſuem? vera ſue propalàm oſtenſa, refellit illorum judicium: utpotè non ex vero, ſed ex imaginatione profectum. *Plut. in v. Sympoſ.*

BALATRO ſcurra virulentus, unde Horatius: Balatro ſuſpendens omnia naſo. Et Hieronymus: Ne me putes in modum ruſtici Balatronis cuncta Origenis reprobare. *Cæl. lib. 15.* F *cap. 25. A. L.*

APITIUS Galba, & Sarmentus Rom. eques, nobiles ſcurræ ſub Tiberio Cæſare. De utroque *Juvenalis Sat. 5.*

Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas
Cæſaris ad menſas, nec vilis Galba tuliſſet.

De Sarmento item cum *Horat. in ſermonib.* Meſſo Cicero contendente.

Menius ab *Horat. 1. Epiſtolarum* deſcribitur:

Scurra vagus, qui non certum præſepè teneret,
Impranſus civem, qui non dignoſceret hoſtem,
Quælibet in quemvis opprobria dicere ſævus,
Ingluvies, & tempeſtas, barathrumque macelli:
Quicquid quæſierat, ventri donabat avaro:
Exhauſtuſque bonis patinas cœnabat omaſi
Pinguis, & agnini, tribus verſis, quod ſatis eſſet.
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos correptus. Mænius idem
Si quid erat nactus prædæ melioris, ubi omne
Verterat in fumum, & cinerem. Non hercule miror, G
Ajebat, ſi qui comedunt bona: cum ſit obeſo
Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.

TECTIUS Caballus ſcurrilitate clarus apud Romanos. De eo ſic *Martial. lib. 1.*

Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſes vincere Tectium Caballum.

GENESIUS Arelatenſis patria, arte mimus, & infamis, Chriſtianos apud Imperatorem Diocletianum turpiſſimis geſtibus irridebat. A Diocletiano demum interfectus eſt. *Volater. l. 16. Anthropologiæ.*

PLANUS quidam *apud Horat. lib. 1. Epiſt.* ſolebat cauſam ſimulare, & prætereuntium opem implorare: qui ſi manu porrecta multo cum labore illum ſuſtuliſſent, exiliens cum cachinno abibat. Tandem verò fracto crure, fruſtrà aliorum auxilium petiit:

Nec ſemel irriſus triviis attollere curat
Fracto crure Planum: licèt illi plurima manet
Lachryma, per ſanctum juratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

H

SERGIUS Paulus natione Iſter, facetiſſimus hiſtrio, id quod ſepulchro ejus inciſum epitaphium, quod adhuc hodie Polæ Dalmatiæ urbe extare ajunt, ſatis teſtatur.

ZERCON, Scytha dictus, Mauruſius genere, deformitate corporis, & balbutie ridiculus. Brevis erat, gibboſus, diſtortis pedibus: naribus ita depreſſis, ut naſus inter eas vix appareret. Aſpari Ardaburio in Liba donatus captus eſt, Barbaris Thraciam invadentibus, & ad Scytharum Reges adductus. Ac Atila, quidem nec aſpectum ejus tulit. Bledas autem Atilæ frater eo ſupra modum delectatus eſt, cum non ſolùm ridiculè loqueretur, ſed & ambularet, magnificèque incederet. Itaque conviviis, & expeditionibus intererat, armis ridiculis inſtructus: Bledæ adeò charus, ut cùm Romanos fugitivos ſecutus eſſet, neglectis cæteris, iſtum omni ſtudio inquiri juberet: adductumque in vinculis conſpicatus, riſerit, miſſaque ira, fugæ cauſam quæſierit, & qua gratia Romanorum res meliores ſuis judicaret? Is verò reſpondit: Se non rectè fugiſſe: ſed peccati ejus fuiſſe cauſam,

quod ſibi uxor non daretur. Itaque Bledas majore e- A tiam cum riſu deſpondit ei mulierem nobilem è Reginæ miniſtris, ſed ab miniſterio ob facinus quoddam excluſam. Sic perpetuò cum Bleda vixit. Poſt obitum verò ejus Attila Occidentalium Romanorum Duci Ætio Zerconem dono miſit, qui eum ad Aſparem remiſit. *Suid.* An ab hoc Germani etiamnum pumiliones Zuergos vocent? An quod appellativum nomen fuit, Suidas proprium eſſe credidit?

Calibures mimus Iſaacii Angeli Imp. Græcorum, cùm aliquando in cœna ſibi allia afferri juſſiſſet, conſpecto cœtu mulierum, ex ancillis, & cognatis Imperatoris conſtante: Cognoſcamus prius has, inquit, Imp. deinde alias adduci jubeto (in Græco eſt, ἐνέγκατέ μοι ἄλλας, & ἄλλας.) Quod dictum cùm omnes & viri, & mulieres riſu excepiſſent: ille colore mutato, & vix repreſſa iracundia, morionis licentiam minis caſtigavit. *Nicetas lib. 3.*

Sub Juſtiniano Imp. quidam æris faber extitit, Andreas nomine. Is canem habebat fulvum, ac cœcum, qui prodigia edebat. Adſtante enim turba, faber clam cane adſtantium B annulos aureos, argenteos, ac ferreos accipiebat, inque ſolo deponebat, & ingeſta materia tegebat: inde canis juſſus unicuilibet ſuum reddebat. Sic etiam diverſorum Imperatorum numiſmata permixta ſingulatim diſcernebat. Quinetiam turba virorum, & mulierum adſtante, de ea gravidas, ſcortatores, adulteros, miſericordes, ſordidoſque ſine falſitate demonſtrabat. Itaque dicebant, eum Pythonis ſpiritu præditum eſſe. *Cedrenus.*

Otho Fugs, propter odium ruſticorum Neythardus dictus, eques Francus, & Vigandus à Teben, Calembergæ in Auſtria ad Danubium, moriones feſtiviſſimi: quorum jocis Otho Jucundus Auſtriæ Dux mirum in modum delectabatur. Eorum facta, dictaque ſalſa apud Germanos paſſim adhuc, non tantùm ore populi, ſed & monumentis literarum celebrantur. Sarcophagus alterius ad parietem meridionalem cathedralis templi Viennæ, alteriùs verò in pago Prugkles, ſuprà oppidum Nevenkyrchen conſpicitur. *Lazius lib. 2. Geneal. Auſtriacorum.*

Borra Hiſpanus, ſcurra eximius, qui XC. annum vitæ attigit, in tanta fuit apud complures ſemper reges opinione, ut C ſuprà centum aureorum millia ex hoc quæſtu corraſerit. Hic quotidiano convitio doctos homines proſcindebat, plus ſe, & pecuniæ, & honoris comparaſſe dictitans, dum ſtultum agit, quam qui literarum, & ſapientiæ ſtudioſi vocarentur. Martino Aragonum, & Siciliæ Regi Barcellonæ animam agenti aſſiſtens, vidit umbram quandam, breve loci ſpatium occupantem, paulatim à medio ventre aſcendentem, prout anima continenter inferiora relinquebat. Ubi ad guttur evaſit, & ipſa evanuit, & Rex animam eflavit. *Valla l. 2. Hiſtor.* Eum Sigiſmundus Imp. in convivio argento oneravit, adeò ut ſub pondere jam fatiſceret. *Raviſius.*

Hiſtrio Bononiæ quidam ſe volaturum ex turri, quæ eſt vesrùs pontem ſancti Raphaelis, milliaria ampliùs extrà urbem, ſignificavit. Congregato ad diem conſtitutum omni ferè Bononienſi populo, ſole, & fame uſque ad occaſum Solis homines ludendo maceravit, dum in turris cacumine ſeſe oſtenderet, alaſque quateret volaturo ſimilis. Poſt Solis tandem occaſum, ne nihil actum videretur, nates populo oſtentavit. *Gogipanus jocus.*

Habuit Rex Daniæ Chriſtern. II. quendam protomimum nomine Suikart, id eſt, deceptorem, verſutiſſima arte inſidioſum, Brema oriundum, candida veſte more clericorum D ſemper indutum: cujus mendaciis tanta fides adhibita fuit, ut ejus nutu vel ſpoliarentur homines, vel necarentur. Rege è Gothia pulſo, cùm annulis auroque onuſtus extrà Regis caſtra per ſylvarum latebras fugeret, à ruſticis ſpoliatus vix evaſit. *Olaus l. 15. c. 32. Septentr. regionum.*

Narrat *Pomponat. lib. de Incantationibus*, ſe Mantuæ, & Patavii quendam Reatium vocatum vidiſſe, qui incredibilia operabatur, eaque dæmonum arte perfici vulgò credebantur. Quare ab hæreticæ pravitatis inquiſitoribus ſubditus quæſtionibus, bona fide occultò oſtendit fraudulentas eſſe ſuas actiones, meraſque manuum agilitates, & multis ſecreta intelligentia colludentibus peragi. Proinde dimiſſus, interemptus eſt tandem à quodam, quem deceperat. Turca quidam paſſim per Italiæ urbes oberrans, inter cætera miranda, quæ videnda populo exhibebat, manum dexteritate peracta opera, piſtillum ferreum prægrandem pugni illiſione, item contorſione manuum ſola confringere videbatur. Præſtigiator quidam magicus Magdeburgi equulum in theatro frequenti per circulum tranſilientem oſtentabat certa ſtipe: in fabulę exitu, paucam ſe apud mortales collegiſſe pecuniam queſtus, ſe in cœlum conſcendere velle ait. Hinc in ſublimi e ecto fu- E ne, conſequitur in altum equulus: præſtigiator quaſi eum cauda retenturus, quoque aſcendit: cujus uxor maritum apprehendens aſſectatur, itidem ancilla, ut viderentur aſcenſu contiguo velut concatenati, ſimul aera petere. Hæc dum populus ad ſtuporem ſpectaret, cuidam civi eò fortè declinanti, quærentique, Quidnam rerum ibi ageretur; reſponſum eſt circulatorem cum equulo in aera conſcendere. Hic ſe ſtatim vidiſſe eum in vico ad diverſorium abeuntem aſſeveravit. *Vierius l. 2. c. 7. de Præſtig. dæmon.*

USURPATIONE. QUI SCURRILITATI STUDUERUNT.

Populi.

Tirynthios; ait Theophraſtus, philogelos fuiſſe, atque idcirco ſeriis inutiles, ad oraculum confugiſſe Delphicum, cùm hoc vitio liberari cuperent, Quibus Deus reſpondit: Si F Neptuno taurum ſacrificantes in mare ſine riſu jeciſſent, futurum ut liberarentur. Illi timentes ne fruſtrarentur incœpto, puero ſacris intereſſe prohibuerunt. Quod cùm quidam noviſſet, ſeque immiſcuiſſet, hique ipſum propellentes clamarent. Quid timetis, inquit is, nunquid ne ego victimam veſtram ſubvertam? Qui cùm riſiſſent, re ipſa didicerunt, Deum ſignificare voluiſſe, conſuetudinem jam inveteratam curari non poſſe. *Athen. l. 6. c. 6.*

Phæſtii jam inde à teneris ridicula dicere aſſueſcunt: adeòque omnes, qui ſunt in Creta, ridicula his injungunt. *Ibid.*

Syri ludis, celebritatibuſque adeò dediti, ut Antiocheni, quorum & maxima, & feliciſſima urbs eſt, toto ferè anno tum in urbe, tum in ſuburbiis non aliud impenſiùs curarent, quam ludos, & feſta. *Cælius l. 18. c. 34.*

Tibarenus Ephorus ſcribit, luſum amplexari in primis, ac riſus, quòd in iis maximam felicitatis partem arbitrentur conſtitutam. *Idem.*

Athenienſes mirè delectabantur iis, qui riſum dictis, aut factis movere norant: ut hujus rei gratia in Diomeo, aut Heracleo ſexaginta convenirent (qui in civitate nominabantur Se- G xaginta viri, quemadmodum nos dicimus duumviros, triumviros, & decemviros, magiſtratum ſignificantes) adeòque ſi quid ridiculè dictum eſſet, vulgò ita loquerentur, οἱ ἑξήκοντα τοῦτο εἶπον Sexagintaviri hoc dixerunt: aut, ἀπὸ τῶν ἑξήκοντα ἔρχομαι, id eſt, A ſexagintaviris venio in feſto Choum, & Lenæis, plauſtris vecti convitiabantur: eorundemque mulieres ſimiliter Eleuſiniis magnis.

Siculorum dicacitas nota eſt veterum literis. Hinc nugæ Siculæ, Gerræ, & Perſolæ nugæ proverbio locum fecerunt, Nam Siculus fuit Epicharmus, ad cujus exempla properare Plautus dictus eſt Horatio. Plautus autem in nugis, ac jocis eſt immodicus, nec rarò ineptus. Porrò Gerras Græci crates vimineas appellant. Ea vox poſteà vulgò pro nugamentis, rebuſque frivolis uſurpata eſt, auctore Feſto Pompejo, hac quidem occaſione. Athenienſes, cùm Syracuſas obſiderent, & crebrò gerras poſcerent, irridentes Siculi Gerras clamitabant. Hinc in proverbium ceſſit. Unde & familiares, quique inter ſe nugas omnes communicant, Congerrones vocantur. *Eraſ. in Adag.*

Reges.

Clitophus Philippo Macedonum Regi jacienti in ipſum H ſcommata, & admodùm hilari: Ego poſt hac, inquit, te non alam. Lepidè invertens rem, nam reges in hoc alunt paraſitos, ut illorum dictis exhilarentur. Quod ſi ipſi reges inter ſe norint ludere, & in alios ridicula dicere, nihil opus ſit paraſitis, quum ipſi norint paraſitos agere, alioqui paraſiti magis alunt reges, quàm reges paraſitos. Quanquam *Plutarch. in Sympoſiacis* ita refert: οὐκ ἐγώ σε τρέφω: Non ego te alo: notans regem, quòd verſa rerum vice pro rege ageret morionem. Tu me alis, ut ridiculis dictis, te exhilarem, non ego te. *Eraſ. 6. Apophț.*

De Lyſimacho dixit Demoſthenes, ni fallor, regnum ipſius nihil differre à ſcena comica, quòd impendio delectaretur ridiculè dictis, eoque ab hoc omnes diſcedere diſſyllabos, hoc eſt, hiſtriones. Notavit enim Bithen, & Parin, qui nihil apud illum non poterant. *Eraſm in Adag.*

Philippus Rex Macedonum, is, cum quo Romani primum bellum Macedonicum geſſere, jocoſior etiam inter ſeria fuiſſe traditur, quam deceret regem. *Plut. in Flaminio.*

Veſpaſia-

VESPASIANUS Imp. & ſuper cœnam,& ſuper alias commeſſa-
A tiones multa verba faciebat. Erat enim dicacitatis plurimę,& ſic ſcurrilis, ac ſordidæ, ut ne prætextatis quidem verbis abſtineret. *Sueton.*

Politici homines, Duces.

L. CORN. Syllam ita perhibent dicacem natura fuiſſe, ut juvenis etiamnum, & nondum celebris cum mimis viveret, & ſcurris, ſociumque ſe iis in omni protervia præberet: atque cùm eſſet rerum potitus, ſcenicorum, & hiſtrionum impudentiſſimis quibuſque coactis, præter ætatem, & imperii majeſtatem, potaret quotidiè cum eis, dicteriiſque digladiaretur: cum multa interim poſthaberet gravia negotia. Neque enim inter cœnandum Sylla rei ulli vacabat feriæ: ſed qui aliàs negotioſus eſſet, & triſtior, ut primùm contulit ad convivium ſe, vel ad compotationem, repentè invertebat ſe, mimiſque & ſaltatoribus tractabilis erat, & aditu promptus, atque deditus. *Plut. in Sylla.*

M. ANTONII Triumviri contumelia in jocis, & dicteriis afferebat ſecum medicinam. Siquidem impunè reponere licebat dicta, & convitia. *Plut. in Antonio.*

L. ANITIUS Rom. Dux, qui captivum duxit Gentium Illyriorum Regem, res omnes riſu dignas fecit, ut aſſerit *l.3.Polyb.* Nam cùm omnes celeberrimos artifices ex Græcia convocaſſet, ſcenamque ampliſſimam in circo paraviſſet, omnes tibicines ſimul priùs introduxit. Erant autem hi, Theodorus Bœo-
B tius, Theopompus, Hermippus, Lyſimachus, qui erant celeberrimi. Hos cùm ad proſcenium conſtituiſſet, juſſit ut omnes ſimul cùm choro tibias inflarent. Verùm ubi ex ſaltatoribus quidam præcinctus manus extulit ad pugnam in adverſum tibicinem, non exiguus ortus eſt plauſus, & clamor ſpectantium. Cùm certarent adhuc ii quaſi ex inſtructa acie, duo ſaltatores in Orcheſtram cum concentu introducti ſunt; tum pugiles quatuor cum buccinatoribus, ac cymbaliſtis ſcenam aſcenderunt: quibus omnibus inter ſe certantibus, explicari nullo modo poſſet id, quod accidebat. *Athen. l. 14. c. 3.*

M. TUL. Cicero in jocis nimius fuit, adeò ut à Vatinio conſularis ſcurra fuerit appellatus. *Macrob. l.2. Saturn. c. 1.* De eo ſic *Plutarch. in Vitis:* Cicero dicacitate ſubinde ad ſcurrilitatem devolutus, & negotiis perquàm ſeriis riſu, jocoque in judiciis illudens, ut cauſæ prodeſſet, neglexit decorum. Ut in oratione pro Cœlio: Non eſſe mirum, ſi in tanto ille luxu, & deliciis ad voluptates dediſſet ſe. Nam non frui iis, quæ in promptu
C ſunt, dementiam eſſe: præcipuè cùm in voluptate ſummum bonum ponant clariſſimi philoſophi. Ferunt, eum, cùm conſul Murænam, qui accuſabatur à Catone, defenderet, multum ex perſona Catonis deriſiſſe Stoicæ ſectæ abſurda, & nova præcepta. Cùm magnus inde riſus à corona ad ipſos perlatus judices eſſet, ſubridentem Catonem ad conſeſſum dixiſſe: Dii boni quàm ridiculum conſulem habemus. Videtur autem natura Cicero ſalſus & facetus fuiſſe. Vultus ejus quoque riſum, & hilaritatem præ ſe ferebat.

CYNICUS conſularis videtur à Cicerone vocatus M. Pupius Piſo, qui conſul fuit cum M. Meſſala: quia dicax eſſet, delectareturque jocis ſcurrilibus: quibus etiam Diogenes increpare ſolitus eſſet molles, ac delicatos homines, unde Canis nomen ipſi impoſitum foret. *In primo lib. 2. Epiſtol. ad Atticum* ſignificavit hoc Cicero, ſcribens: Conſul autem ipſe parvo animo, & pravo, tamen cavillator genere illo moroſo, quod etiam ſine dicacitate ridetur: facie magis quàm facetiis ridiculus. De eodem in Bruto inquit: Habuit à natura genus quoddam acuminis, quòd etiam arte limaverat, quod erat in repre-
D hendendis verbis verſutum & ſolers, ſed ſæpè ſtomachoſum, nonnunquam frigidum: interdum etiam facetum. Is laborem quaſi curſum forenſem diutiùs non tulit, quòd & corpore erat infirmo, & hominum ineptias, ac ſtultitias, quæ devorandæ nobis ſunt, non ferebat, iracundiuſque reſpuebat, ſive moroſè, ut putabatur, ſive ingenuo, liberoque faſtido. *Victorius lib. 22. Var. lect. c. 23.*

Sacerdotes.

ARLOTTUS Mainardus, patre notario genitus Florentiæ ann. Sal. 1396. lanificio operam dedit uſque ad 27. ætat. annum. Hinc presbyterio animum adiecit; & S. Creſcentii, ſub Feſulana diœceſi, plebanus factus, ut vitæ facilitate omnibus placuit, ſic facetiis ſuis principibus viris, Antonino Archiepiſcopo, viro Doctiſſimo, & mercatoribus Florentinis ad ſtuporem uſque chariſſ. fuit: Pontifices, Alfonſus Rex Neapolitanus, Edovardus Angelus, Dux Burgundus jocorum nomine ampliſſ. eum ſunt proſecuti muneribus. Præfuit Parochiæ ſuæ ann. LX. eaque contentus vixit, majora licèt ultrò oblata reſpuit. Obiit. anno Sal. 1483. *Auctor. vitæ.*

VIGANDUS à Teben, Parochus Calembergæ, eodem ferè tempore in Auſtria Othoni Jucundo Auſtriæ Duci ob jocos, E & dicteria valde gratus fuit. Sepulchrum ejus in pago Brugkles, ſupra oppidum *Nementirchen* conſpicitur. *Lazius lib. 2. Geneal. Auſtriacorum.*

Poetæ.

RINTHON Tarentinus Poeta, Hilarotragædiarum inventor, ſcurra fuit, *teſte Varrone.*

Baraballus Cajetan. Poeta ineptus, Leonis X. Pp. qui morionibus mirificè delectabatur, ſcurra fuit, cujus etiam permiſſu in Capitolio Romæ in Poetam Laureatum, imitatione Petrarchæ, coronatus fuit. *Jovius in Leone X.*

Oratores.

SEX. Clodius Siculus, Latinæ, Græcæque eloquentiæ profeſſor, malè oculatus, & dicax, M. Antonio Triumviro amiciſſimus extitit, & ab eo dicacitatis cauſa ingenti congiario donatus. Quod quidem Antonio obiicit *Cic. in Philippicis.* ☞ *Vide Tit. proximo.*

Scribæ.

ROMANUM Bugiale, hoc eſt mendaciorum veluti officina quædam, olim à ſecretariis Romanis inſtitutum, jocandi gratia. Conſueveramus enim, inquit Poggius Florentinus, Martini Pontificis uſque tempore quendam eligere in ſecretiori aula locum, in quo & nova referebantur, & variis F de rebus, tum laxandi ut plurimùm animi cauſa, tum ſeriò quandoque colloquebamur. Ibi parcebatur nemini in reprehendendis his, quæ non probabantur, ab ipſo perſæpè Pontifice initio reprehenſionis ſumpto. Quo fiebat, ut plures eò convenirent, veriti ne ab eis ordiremur. Erant in eo principes fabulatorum Razellus Bononienſis, Antonius item Luſcus, vir admodum facetus, Cinciuſque Romanus, & ipſe jocis deditus.

*AULICI.

Nonnulli ab imo ſine pudore ita numeroſos pro arbitrio ſonitus edunt, ut ex illa etiam parte cantare videantur. *Auguſt. l.14. de Civit. Dei c.23.* Talis fuit memoria noſtra inquit *Vives in com. in Auguſt.* in hac terra Germanus quidam in comitatu Maximiliani Cæſaris, & Philippi ejus filii: nullum erat G carmen, quod non ille crepitibus podicis redderet.

*PLEBEI.

Fuit Antuerpiæ TABELLIO quidam Amſterodamenſis, qui hebdomatim ultro, citròque commeabat, hunc ita expeditum in emittendis bombis iſtis crepitantibus memorant, qui aliquando in illius contubernio fuerunt, ut ad quamvis vocem etiam ſonum illum abſque ulla verecundia ederet. Accidit autem, ut de vaſe cereviſæ præſtantioris perſolvendo, paciſceretur cùm quodam hac lege, ut qui in aſcenſu turris Marianæ, quæ ibi altiſſima, plures emitteret crepitus, præmium acciperet. Eunt adſcitis arbitris. Et ecce tabellio in quolibet gradu, qui ſexcenti & XXIII. numerantur, crepitum expeditè edebat. Idem in deſcenſu facturus, ſi de altero vaſe decertatum fuiſſet.

QUID AGENTES, VEL PATIENTES ſcurriliter ſe gerant. Dum SACRA CELEBRANT. H

ATHENIS in feſto Choum comeſſantes, in curribus obvios deridebant, & convitiis inceſſebant. Idem & Lenæis factitabant. Hinc proverb. Τὰ ἐκ τῶν ἁμαξῶν σκώμματα, Sales è plauſtro, de iis qui apertè irrident aliquos. Poſt etiam mulieres Athenienſium curribus inſidentes, cùm Eleuſinem ad magna Initia ibant, aliæ aliis in via convitiabantur; hæc enim earum erat conſuetudo. *Suidas.*

TIRINTHII, cùm philogeli eſſent, ad oraculum confugere Delphicum, ut hoc vitio liberarentur. Quibus Deus reſpondit: Si Neptuno tantùm ſacrificantes in mare ſine riſu jeciſſent, futurum ut liberarentur. Illi timentes ne fruſtrarentur incepto, pueros ſacris intereſſe prohibuerunt. Quòd cùm quidam noviſſet, ſeque immiſcuiſſet, hique ipſum propellentes clamarent: Quid timetis, inquit is, nunquid ne ego victimam veſtram ſubvertam? Qui cùm riſiſſent, reipſa didicerunt, Deum ſignificare voluiſſe, conſuetudinem jam inveteratam curari non poſſe. *Athenæus l.6. c.6. ex Theopraſto.*

CON-

CONCIONANTUR.

A Atlottum quendam concionaturum adoleſcentes quidā rogabant, ut paucis verbis uteretur. Ille conſcenſo ſuggeſtu: Hodie dies eſt, inquit, Feſtivus D. Laurentii. Ejus vitam ſuperiore anno à me de hoc loco enarratam audiviſtis. Cùm intereà temporis nihil narratu dignum præſtiterit, otio ego veſtro abuti nolo. Si qui non interfuerunt concioni anno ſuperiore, ab iis, qui interfuerunt, doceri poſſunt. Eundem juvenes quidam venatum egreſſuri rogabant, uti ſacra venatoria faceret, hoc eſt, expeditè, & breviter. Ille facto Introitu, ſenſim Miſſale volvere cœpit, & revolvere. Faſtidientibus reſpondit: Nullam ego Miſſam hic venatoriam reperio. Ejus loco Paſſionem Domini recitabo, quòd uti illum Judæi, ſic vos miſeros perſequimini lepores. Itaque ſine ſacro diſceſſere. *Auctor vitæ.*

*LEGATIONIS MUNUS OBEUNT.

Ex libello de ſimplicitate morum Frederici Dedekindi l.3.c.7.

B *Miſſus ad externas orator maximus oras*
Nuper erat, lingua, conſiliiſque valens.
Virgineo in cœtu, dominæque ante ora potentis
Debuit Eloquii tela ciere ſui.
Utque in conſpectu dominæ data copia fandi,
Sollicitus graviter lumina figit humi.
Jamque ſoluturus facunda viriliter ora,
Ut ſolitum fieri flectit utrumque genu.
Sed quia ſe nimium miſer incurvabat, in auras
Edidit ingratum ventre crepante ſonum.
Nil tamen hoc facto perterritus, abſque rubore
Proſequitur cauſæ cœpta ſevera ſuæ.
Diſſimulant omnes crepitum audiviſſe, ſed una
Non benè quæ riſum virgo tenebat, erat.
Dumque ſibi indulget nimiùm ridere loquentem,
Ah malè, virgineas claudit inepta nates.
Et tenuem ventris crepitum ſubtiliter edit,
Audieris, Lyricum dixeris eſſe ſonum.
Tum memor admiſſi Rhetor ſua cœpta relinquens,
Virgineum alloquitur verba per iſta chorum.
Pergite ſic ventos ex ordine, pergite, Nymphæ,
C *Mittere, quos longum continuiſſe nocet.*
Inde ubi me rurſum quoque mittere juſſerit ordo,
Officii peragam munia cuncta mei.
Illicò virgineas perfuſa rubedine malas
Deiicit ab oculis mœſta puella ſuis.
At reliquæ ingenti riſu quatiuntur, & illo
Solvitur actutum concio cœpta modo.

TRIBUTUM EXIGUNT.

Athenienſes M. Antonio obviàm profecti, adulandi gratia, Minervam ſibi nubilem eſſe dixerunt, quam Libero patri (M. Antonio ſcilicet) deſpondere vellent. Is arrepta occaſione, mille talenta dotis nomine ab adulatoribus exegit. *Plut. in Antonio.*

TRIBUTA DARE NEGANT.

Conſtantin. Imp. Copronymi F. Cardamo Bulgarorum Principi, per legatos ſibi à Romanis tributa p ndi poſtulanti, ſtercora jumentorum miſit, additis literis? Quia ſenex eſſet, ſuperſedendum ei eſſe moleſtia itineris: nam ſeipſum ad eum venturum. *Zonaras.*

STIPEM PETUNT.

D Jo. Fernelium Ambianatem, regium medium, Milites aliquot in ſuburbanis Lutetiæ agnitum adeunt, & quando ſtipendia ſibi à rege non perſolverentur, ad virorum bonorum benignitatem ſibi confugiendum eſſe dicunt, ſimulque ab eo ſymbolum in cœnam petunt. Hic cùm ille, ne tantillum quidem pecuniæ ſibi in promptu adeſſe cauſaretur: Ergo divinam opem implorandam eſſe, inquiunt: adeòque ad preces ſecum pro pane quotidiano ſuſcipiendas invitant. Ille de vita propè deſperans, vel invitus paret. Abſoluta prece, ſuos ſinguli loculos promunt, ob delicta inanes eſſe conqueruntur: Fernelii pietatem acceptiorem ſuperis fore ſibi pollicentur. Itaq; crumena ejus excuſſa, quæ nummis aureis referta erat, duos tantùm, qui quidem in cœnam ſufficerent, acceperunt, reliquos reſtituerunt: id unum adiicientes, Durum telum eſſe neceſſitatem, quæ ſibi alienæ probitatis experiundæ hanc unam, ſed parùm probatam formulam, reliquiſſet, hortari quinetiam, uti negotium ſtipendiarium apud regem urgeret, ne viris bonis moleſti porrò eſſe cogerentur. Ille non tam pecuniæ, quàm ludibrii cauſa apud Henricum II. de facta ſibi injuria conqueritur. Cæterùm, quòd auctores indicare non poſſet, ridendi E cauſam aulicis præbuit ampliſſimam. *Gulil. Aragoſii acroama.*

CONGIARIUM DANT.

Antiochus Epiphanes, qui obſes fuit apud Romanos, in viis publicis, dicere ſolebat: Cui fortuna dedit, accipiat; tum argentum proiiciens abibat. *Athen. l.10. c.12.*

Caligula, congregato populo magnam vim auri, argentique profudit de ſuperiore loco: quàm plerique dum colligerent, vulnerati graviter, mortem obierunt, eò quod ferramenta quædam cum iis commixta fuerant. *Sueton.*

Heliogabalus mittebat paraſitis per cellarios ſalaria annua, vaſa cum ranis, & ſcorpiis, & cum ſerpentibus, & hujuſmodi monſtris. Claudebat in ejuſcemodi vaſis infinitum muſcarum numerum, aves manſuetas eas appellans. *Lampridius.*

INSIDIANTUR. F

Mithridates Ponti Rex, & Cappadocum, ſororis ſuæ filio ſub ſimulatione colloquii inſidias tendens, gladium abdiderat. Adoleſcens, regio illorum more temporum ſcrutatorem præmiſit: qui dum Mithridati manum in ſecretiores partes corporis mittit, jocatus ille: Cave, ait, ne aliud telum, quàm quod quæris, invenias, eoque modo ſuſpicione detracta, jocis texit inſidias. Mirum quòd in eo ſtatu jocari poſſet, ſanguine mox nepotis reſpergendus.

CAUSAS AGUNT.

Cùm accuſatio inſtitueretur à Catone minore in L. Murenam ob ambitum coſ. Cicero tunc conſul, & Murenæ defenſor, multùm ex Catonis perſona Stoicos philoſophos, & præcepta hæc paradoxa, quæ appellant, irridens, atque illudens riſum movit judicibus. Ac Catonem arridentem, ajunt, ad aſtantes dixiſſe: Dii boni, quàm ridiculum conſulem habemus? *Plut. in Cicerone.*

PEREGRINANTUR.

Perſarum Rex iter faciens, ne tædium obreperet, philyrium geſtare ſolebat, & quod id ſcinderet, cultellum huic operi regiæ manus deditæ erant. Sed hæc φυλαμία potiùs, quam animi relaxatio dicenda eſt. *Ælian. l.14. de Var. hiſt.* G

MAGISTRATUM LEGUNT.

Appius Claudius Pulcher ingenti ſtrage ab Adherbale ad Drepanum victus, juſſus à patribus dicere dictatorem, C. Glauciam dixit, ultimæ ſortis hominem. Mox magiſtratu abire coactus, ludos prætextatus ſpectavit. Polybius eum in judicio concidiſſe ſcribit. *Sab. l.9. Enn.4.*

CONSULTANT.

Philippus Rex Macedonum, cum ad T. Q. Flaminii, multorumque Græciæ principum colloquium veniſſet, & diſceptatio de altiſſimis rebus eſſet, ubi ſuus, regnique ſui ſtatus vertebatur, dicente Ætolorum prætore Phanea: Quid multis verbis opus eſt, inter nos bellum judicabit. Iſtud quidem (inquit rex) etiam cæcus videt, cavillatus in loquentis lippitudinem. *Plut. in Flaminio.*

AUGURIA CAPTANT.

Appius Claudius Pulcher, Rom. Conſul, eo die, quo ad Drepanum Siciliæ ingenti prælio navali ab Adherbale Pœnorum duce victus eſt, cùm pulli ex cavea emiſſi tripudium non feciſſent, eos in mare contemptu religionis abjecit: ludibrio etiam verborum adhibito, ut biberent, quando eſſe nollent. *Sab. l.9. Enn.4.*

TESTAMENTA CONDUNT. H

☞ *Exempla quædam ex Tit. Teſtamenta injuſta, pete: eorum ſcilicet, qui jam morituri annulos ſuos iis reliquerunt, quos tamen hæredes non inſtituerunt, ſed ſola ſpe hereditatis ludere voluerunt.*

Horat. l.2. Serm. Satyra.5. Tireſiam introducit, vaticinando hæredipetarum avaritiam reprehendentem:

Tempore quo juvenis, Parthis horrendus, ab alto
Demiſſum genus Ænea, tellure, marique
Magnus erit, forti nubet procera Corano.
Filia Naſicæ metuentis reddere ſoldum:
Tum gener hoc faciet: tabulas ſocero dabit, atque
Ut legat, orabit. Multùm Naſica negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget: invenietque
Nil ſibi legatum, præter plorare ſuiſque.

SUPPLICIO AFFICIUNTUR.

Quidam jugulandus à carnifice, ſe velle velut cygneum can-

tum

tum prius canere dixit, deinde modi. Cùm ille conceſſiſſet, A dicteria dicere cœpit. *Athenæus l.14.cap.4. ex Chryſippi lib. 5. de Bono.*

C. Marius ex Africa cum exercitu advectus, Kal. Jan. ipſis, quod anni principium Rom. eſt, tum conſulatum denuò iniit, tum triumphum egit, in quo incredibile Romanis ſpectaculũ exhibuit, captivum Jugurtham, quo vivo nemo unquam hoſtes vinci poſſe ſperaſſet: ita vario erat vir ille, & multiplici ingenio, & ad fortunæ viciſſitudines verſatili: & ea præditus audacia, cui multa calliditas eſſet admiſta: ſed in triumpho ductus, deſipere, ut fertur, ac delirare cœpit. Itaque poſt triumphum, in carcerem compactus, ut ei alii quidem violenter abrumpere tunicam, alii autem auream inaurem per vim eripere properantes, infimam una quoque auriculam deſciderunt, ipſe autem nudus in barathrum pulſus, ac dejectus eſt, ſtuporis plenus, retectis, ridentis in morem, dentibus: Jupiter, inquit, ut frigidum veſtrum balneum eſt. *Plut. in Mario.*

MORIUNTUR.

Chryſipp. inquit *l.5. de Bono, & Voluptate:* Cùm Pantaleon impoſtor eſſet moriturus, utrumque filium ſeparatim accerſivit, ac decepit, cum diceret ſe ſoli dicere ubi aurum defodiſſet: B ita ut poſtea fruſtrà ſimul excavantes, ſe deceptos intelligerent. *Athenæus l.14.c.4.*

SCURRILITAS SECUNDUM MATERIAM
CONSIDERATA. Reſpectu ſcilicet
PERSONARUM, ERGA QUAS
exercetur. Tum
QUÆ. QUALES. ERGA

Deum.

Daphidas Telmiſſenſis grammaticus, adeò maledicus in omnes, ut nec ipſis Diis parceret, Delphos profectus, deridendi cauſa rogavit Deum: Num equum ſuum reperturus eſſet? Cùmque reſponſum fuiſſet, Celeriter eſſe reperturum: ad vanitatem oraculi coarguendam paſſim jactavit, equum ſe nec habuiſſe, nec amiſiſſe. In reditu autem ab Attalo Pergami Rege, quem maledictis laceraverat, comprehenſus, & è rupe, cui Equi nomen fuit, præcipitatus, interitu ſuo veritatem oraculi comprobavit. *Suidas.*

Angelos.

Presbyter quidam Mansfeldæ die feſto S. Michaelis fugge-C ſtum conſcendens; ut ignorantiæ ſuæ latebram quæreret, in hæc verba exorſus eſt: De angelis, auditores, verba hodierno die facere oportebat. Sed quia non ſecùs, atque piſces in ſumma ſunt poſiti obſcuritate, ut de iis nec maſculinum, nec fœminimum genus liquido pronunciari queat, de incompertis tacere præſtat. Angelos eſſe, noſtrum eſt credere: qui, qualeſve ſint, nec meum eſt dicere, nec veſtrum indagare. *Joann. Agricola in proverbiis German.*

Sanctos.

Prædicator quidam, cùm feſto die D. Chriſtophori excellentiam pluribus verbis enarraſſet, illud ſubinde inculcans: Quiſnam cum noſtro Sancto comparari poteſt, qui Salvatorem ſuum in Ægyptum portavit. *Gogipanus jocus.*

Cùm B. Gangulpho funus faceret Clerus, & populus, multique ex illius contactu ſanarentur, & ancilla id ad uxorem ejus impiam detuliſſet, reſpondit illa: Maritus meus ita facit miracula, ſicut podex meus cantat. Itaque factum, ut quoties illa ad loquendum verba depromeret, toties etiam ex ano crepitum emitteret non abſque fœtore. Atque id accidiſſe ordinariè feriis ſextis, tunc enim maritus martyrium ſubiit; refert Martinus in Chronico: ac Pipinum accerſita muliere, verùm D id eſſe deprehendiſſe. *Erfordienſis c.67. Vincent. l.23.c.159.*

Simulachra Deorum.

Pingebant veteres artifices ſimulachra multa Deorum, porrectas manus habentia: aliter tamen, atque aliter conformatas: partim enim eorum pateras, coronaſque manibus ſuſtinebant, partim autem vacuas manus ipſas ſupinas habebant. Unde materiæ jocorum, cavillationeſque naſcebantur, quod enim memoriæ prodidit *Cicero in 3. l. de Natura Deorum,* Dionyſius ille Siculus tyrannus, cùm fana expilaret, tolleretque ea, quæ ſtatuæ Deorum in manibus porrectis gerebant, ut tegeret improbitatem ſuam, dicebat ſe accipere illa, non auferre: eſſe enim ſtultitiam, à quibus bona precemur, ab iis porrigentibus, & dantibus, nolle ſumere. Econtra Ariſtophanes ἐκκλησιαζούσαις, hoc argumento quendam induxit, qui alium revocat à propoſito, cùm is ſtatuiſſet è privato in publicum vaſorum aliquid conferre, ut plebiſcito jubebatur. Nullo enim modo id oportere fieri affirmavit: ſed potiùs conandum eſſe ſemper accipere, quàm dare: ſequentem inſtituta, & voluntatem Deorum: Idque adeò ipſum intelligi poſſe, ſpectatis ipſorum manibus, Quando enim, inquit, votis ab illis petimus, ut boni aliquid nobis dent, ſtant eorum ſimulachra ſupinam E manum porrigentia, ut quæ malunt accidere, quàm dare;

γνώσει δ' ἀπὸ τῶν χειρῶν καὶ τ' ἀγαλμάτων.
ὅταν γὰρ εὐχώμεσθα διδόναι τἀγαθά,
ἕστηκεν ἐκτείνοντα τὴν χεῖρ' ὑπτίαν,
οὐχ ὥς τι δώσοντ', ἀλλ' ὅπως τι λήψεται.

Victor. l.2. Var. lect. c.20. ☞ *Vide Crepitus.*

Multis dum precibus Jovem ſalutat
Stans ſummos reſupinus uſque in ungues
Æthon in Capitolio pepedit.
Riſerunt Comites, ſed ipſe divum
Offenſus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Æthon
Cùm vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit patroclianas
Et pedit decieſque, vicieſque,
Sed quamvis ſibi caverit crepando,
Compreſſis natibus Jovem ſalutat.

De eodem idem *Epigram. l.12.*

Ante Jovis ſtatuam crepuit ſatur biſtrio. Pœnam F
Juppiter indixit vivere de proprio.

Sacros homines.

Mortuo Pio II. Alfonſus Borgia Catalanus Dominico Capranicæ Cardinali prælatus fuit, & Calliſtus III. dictus. Dominicus domum revertens è conclavi, obviàm habuit in ponte S. Angeli pauperem eleemoſynam petentem, quòd Catalanorum manus evaſiſſet. Ad eum converſus: Tu mihi potiùs largire, qui in Catalani manus præter expectationem, & meritum inciderim. *Hieron. Garimbertus l.3. de Vit. Pont.*

Raguettus mendicus petax, & facetus, ab Archiepiſcopo Pariſienſi ſtipem petens, ubi ſurdo fabulam ſe narrare vidit: At benedictionem ſaltem tuam, inquit, mihi imperti. Quam cùm à liberali Cardinale tuliſſet, ſtatim exclamavit, Dii tibi pro meritis. Niſi minoris obolo benedictionem tuam faceres, nunquam profectò eam mihi contuliſſes.

Duces. G

Cicero ſolebat de Pompejo nimiùm mordaciter jocari his verbis: Ego, quem fugiam, habeo, quem ſequar, non habeo: his, horumque ſimilibus hoc unum Pompejus reludebat: Cupio, ad hoſtes Cicero tranſeat, ut nos timeat, tantam illam loquendi fiduciam Ciceroni non aliunde, quàm ex familiaritate nimia provenire affirmans. Gallus quidam de Cæſaris exercitu ad Pompejum transfugerat: illi civitatem Romanam dederat, Pompejus, exclamavit Cicero: O bellum hominem: Gallo civitatem promittit alienam, nobis noſtram reddere non poteſt. *Plutb. & Macrob.*

Muſicos.

Dionyſius citharœdo, qui in ſpectaculo quodam placebat, cùm magnum præmium oſtendiſſet ſe daturum, nihil poſt dedit, quaſi gratiam illi retuliſſet: Quamdiù enim, infit, oblectaſti cantu, tamdiù ſpe oblectatus eſt. *Plut. de Audiendo, & Ariſt. in Ethicis.*

Legatos. H

Tiberium Cæſarem Capreis Ilienſium adiit legatio, conſolationis obſequium principi tardiùs, quàm ſuperbia illius efflagitaret ferens, ſuper mortem Druſi unici filii. Cujus mortis dolorem ille, memoriamque omnem non tam forti, quàm inhumano animo confeſtim aboleverat. Itaque velut intempeſtivis conſolatoribus ſic illuſit: Ego quoque fortunæ veſtræ compatior, quia magnificum civem Hectorem perdidiſtis. Ultra milleſimum annum jocandi materiam quæſivit, animo ferox, actiſque metuendus. *Sueton.*

Sobjeslaus Boemorum Princeps tributum annuum, jam à triennio per Boleslaum Polonorum Principem non ſolutum, per legatos petebat anno 1134. Quibus Boleslaus per ludibrium ita reſpondit: Se exiſtimaſſe legatos idcircò ad ſe miſſos eſſe, ut precium referrent alimoniæ, qua plus triennium exul Sobieslaus in Polonia ſuſtentatus fuerit, non autem ut inde quicquam auferrent: cùm anteà è Gneſna, atque aliis ſacris, profaniſque locis tantùm abſtulerint Boemi, ut in hunc diem illata damna reſarciri nequeant. Eo cavillo irritatus Boemus,

Sile-

SILESIAM invaſit, tantamque vaſtitatem intulit, ut ex trecen-A tis pagis, & vicis ne unus quidem ſuperfuerit integer reliquus, *Dubrau. lib.11.*

QUID AGENTES, VEL PATIENTES:
SCURRILITAS ERGA

Captivos.

Piratæ SYLLANIS bellis civilibus otium nacti deprædandi mare Mediterraneum, Romanis civibus captivis acerbè illudebant. Cùm enim captivus quis, civem Romanum ſe eſſe clamaret, & nomen ſuum ederet, perculſos ſe fingentes, trepidabant, femora percutiebant, & genibus ejus accidebant, ſupplicesque, ut veniam daret, precabantur. Ille abjectos bona fide, & ſupplices arbitrari. Tum alii calceos ei inducere, alii toga velare: ne ultra ſcil. ignoraretur. Ubi ad eum modum diù hominem illuſerant, & deriſerant, poſtremò admotis medio in ſalo ſcalis deſcendere, & abire illæſum jubebant. Qui nollet, hunc ipſi præcipitatum demergebant. *Plut. in Pompejo.*

Mendicantes.

DONATELLUS Florentinus, ſtatuarius egregius, homuncio non inurbanus, cùm importunè mendicanti ſtipem obtuliſſet, B & ille Diis acceptam diceret, tunc ipſe: Non Diis, inquit, ſed tuæ importunitati, ne me efflagitando occideres. *Pontan. de Liberalitate, c.22.*

Reos, Sontes, Damnatos.

C. CALIGULA, equiti Romano tumultuanti per Centurionem denunciavit, ut abiret ſine mora Oſtiam, perferretque ad Ptolemæum Regem in Mauritaniam codicillos ſuos. Quorum exemplum erat: Ei, quem iſtuc miſi, neque boni quicquam neque mali feceris. *Sueton.*

Idem Prætorium virum ex ſeceſſu Anticyræ, quam valetudinis cauſa petierat, propagari ſibi commeatum ſæpiùs deſiderantem, cùm mandaſſet interimi, adjecit neceſſariam eſſe ſanguinis miſſionem, cui tamdiù non profuiſſet helleborum. *Suetonius.*

Ægros.

Cùm HERMOGENES Tarſenſis, rhetor Doctiſſ. ſupra ætatem, anno 24. nulla evidenti cauſa mente læſus eſſet, Antiochus ſophiſta ita eum eſt cavillatus: ἑρμογένης ὁ ἐν παισὶ γέρων, ἐν δὲ γέρουσι παῖς, Hermogenes inter pueros ſenex, inter ſenes puer. C Fuerunt, & qui urbanè jocarentur, verè appellaſſe Homerum λόγους πτερόεντας, quòd eos veluti pennas abjeciſſet Hermogen. Philoſtratus. *Cælius l.21.c.16.*

Minacius quidam ruſtico, qui de caſtanea arbore decidens, coſtam perfregerat, conſilium dedit, ne unquam poſthac ex arbore caderet: Curaret, ne in deſcenſu celerior eſset quàm in aſcenſu. *Poggius in Facetiis.*

Morientes.

BORRA Hiſpanus ſcurra, cùm Martino Aragonum, & Siciliæ Regi Barcellonæ animam agenti aſſiſteret, & is exili voce diceret: Unde, Domine Borra, qui tamdiù abfuiſti? ut regem cupidum ſuavis alloquii, ſi poſſet, hilaritate afficeret, more ſolito: Ego verò, inquit, è vicina vinea redeo: ubi neſcio qui hinnulum meum per caudam ad ficum ſuſpenderat, quaſi ficos furto ediſset, qui nundum maturi ſunt. Ad hanc facetam vocem Rex cùm arriſiſset, mox animam celerius agere cœpit. *Valla lib.2. Hiſtoriar.*

Mortuos.

PHILIPPUS Macedo recenti exultans victoria ad Chæroneam D de Græcis parta, & vino gravis, cadaveribus inſultans, initium cecinit Demoſthenis plebiſciti, ad pedem attollens vocem, & ſupplodens.

Demoſthenes Demoſthenis ſic cenſuit,
Pæanienſis.

Diſcuſsa verò crapula, cùm magnitudinem ſecum reputaſset propoſiti periculi, horror eum perſtrinxit eloquentiæ, & nervorum illius oratoris: qui in diei momento unius aleam ipſum jacere de imperio, & vita compuliſset. *Plut. in Demoſth.*

FAVO archimimus, in funere Veſpaſiani Imp. perſonam ejus tulit, virique (ut moris erat) facta, & dicta imitatus eſt. Interrogatis itaque ab eo procuratoribus exequiarum, Quanti conſtaret funus? ut audivit, Seſtertium centies: exclamavit; Centum ſibi ſeſtertia darent, ac ſe vel in Tyberim projicerent. Quibus verbis taxabat Imp. avaritiam, qui indignaretur tantam impenſam in funere ſuo factam fuiſse. *Suet.*

RERUM. SCURRILITER
ſua, vel aliorum E

BONA LAUDANDO.

TRANQUILLUS in Nerone; Parricidia, inquit, & cædes à Claudio exorſus eſt. Cujus necis etſi non auctor, at conſcius fuit: neque diſſimulavit, ut qui boleto, in quo cibi genere venenum is acceperat, quaſi Deorum cibum, proverbio Græco collaudare ſit ſolitus. *Eraſm. in Adagiis.*

MALA, VEL

Reprehendendo, Calumniando, Exprobrando, Obiiciendo.

ANTISTHENES, cùm Platonis ſuperbiam notare cuperet, fortè in pompa equum hinnientem, frementemque aſpiciens, ad Platonem verſus, ait: Tu profectò meo judicio præclarus fuiſses equus. *Bruſon. l.6.c.5.*

Athenæus in Dipnoſophiſtis, l.14.c.4. refert, quòd Tachus Rex Ægyptiorum hujuſmodi ſcommate tetigerit Ageſilaum Lacedæmoniorum Regem, cùm ad eum veniſset, ſuppetias illi laturus in bello, ὤδινεν ὄρος, Ζεὺς δ' ἐφοβεῖτο, τὸ δ' ἔτεκε μῦν; id eſt, Parturit mons, Jupiter autem metuit, at ille peperit murem. Erat enim Ageſilaus puſillo corpore. Porrò dicto offenſus, re- F ſpondit: φανήσομαί σοί ποτε καὶ λέων: id eſt, At qui aliquando tibi borleo. Pòſt evenit, ut exorta ſeditione apud Ægyptios, cùm Ageſilaus non adeſset regi, ſed ad Nectenabum tranſiſset, coactus ſit ad Perſas fugere.

STRATONIUS citharœdus Corinthi peregrinabatur. Hunc cùm Anicula quædam fixis oculis intueretur, idque diù, tandem: Quid, inquit, tibi per Deos vis, mater, aut quid me ſic continenter intueris? Demiror, inquit, illa, ſi matris uterus te decem menſes ferre potuit, cùm civitas angatur, unum duntaxat diem te portans. *Eraſm. in Adag. ex Athenæi l.8.*

CICERO Zenonem Epicureum ait ipſum Chryſippum Stoicum cumque magna lis Epicureis erat, nunquam niſi Cheſippum ſolitum vocare. χέσαι autem eſt ventrem exonerare. *Victor. l.24. Var. lect. c.19.*

Hortante VESPASIANO quendam, ut contra ſe aliquid diceret: Faciam, inquit, cùm ventrem exonerare deſieris. Nitenti enim, atque impellenti ſimillimam faciem habuiſſe Veſpaſianum, & ſcriptores rerum tradunt, & imago vultus ejus, quæ vulgò adhuc aureis, vel argenteis, æreiſque numiſmatibus inſculpta reperitur, indicat. *Petrarcha ex Suetonio.* G

Compererat CÆS. CALIGULA provincialem quendam in Gallia locupletem ducenta LLS. numeraſſe vocatoribus, ut per fallaciam convivio interponeretur: nec tulerat moleſtè tam magno æſtimari honorem cœnæ ſuæ. Hic poſtero die ſedenti in auctione inſtrumentorum veteris aulæ miſit, qui neſcio quid frivoli ducenti millibus traderet, diceretque cœnaturum apud Cæſarem, vocatu ipſius. *Sueton. in Calig.*

In triumphali pompa, quam Galienus ignaviſſimus Imp. de Perſis ducebat, cùm nonnulli in Perſico veſtitu comparuiſſent, Minus quidam eos ſtudioſus contemplans cauſam rogatus, reſpondit: Inter hos Perſas Galieni ſe patrem quærere. Galieni ignaviam carpens, qui patrem Valerianum, jam diù apud Perſas captivum, armis ab hoſte recipere non curaret, & nunc puerorum more de ſimulatis Perſis triumpharet. *Fulgoſus lib.5. cap.2.*

Manuel COMNENUS Imp. à Sultano Iconienſe magno victus prælio, cùm in fuga aquam è præterfluente hauſtam ſanguine infectam deguſtaſſet, & effudiſſet, inquit: Infeliciter Chriſtia- H norum ſanguinem libavi. Ibi quidam audax, & importunus homo: Non nunc, inquit, Imperator, non nunc primùm, ſed olim, & ſæpè, & ad ebrietatem uſque Chriſtianorum ſanguinem hauſiſti, dum pauperes ſubditos exactionibus vexas, & deglubis. Jam cum loculos, in quibus ſignata pecunia erat, à Perſis diripi, & effundi videret, Romanos hortatus eſt, ut impetu in barbaros facto pecuniam illam ipſis potiùs debitam arriperent. Tum rurſus ille idem: Ultrò, inquit, iſta priùs Romanis danda fuit: non nunc, ubi cum difficultate, & ſanguine paranda eſt. Eum tamen convitiatorem ita æquo animo tulit Imp. ac ſi ſurdus eſſet. *Nicetas l.6.*

Generoſa quædam Matrona Itala, cùm in oſtio famoſi ſcorti mutones informes, more in Italia nimium frequente, creta depictos vidiſſet: Nimirum hæc ſunt belluarum capita, inquit, quas in clinica venatione Polydamas iſta confecit, & poſtibus ſuperba affixit ſpolia. *Balthæus Caſtilon. l.2. Aulici.*